

SAYAN.NE D' NAWÎ CONTE LI CORANT ? SARAN.NE NI NÉN NOS NÈYÎ ÈT, NÉN NAWE, ARIVER AU CORON D' NOSSE NOÛVE SAYE ?

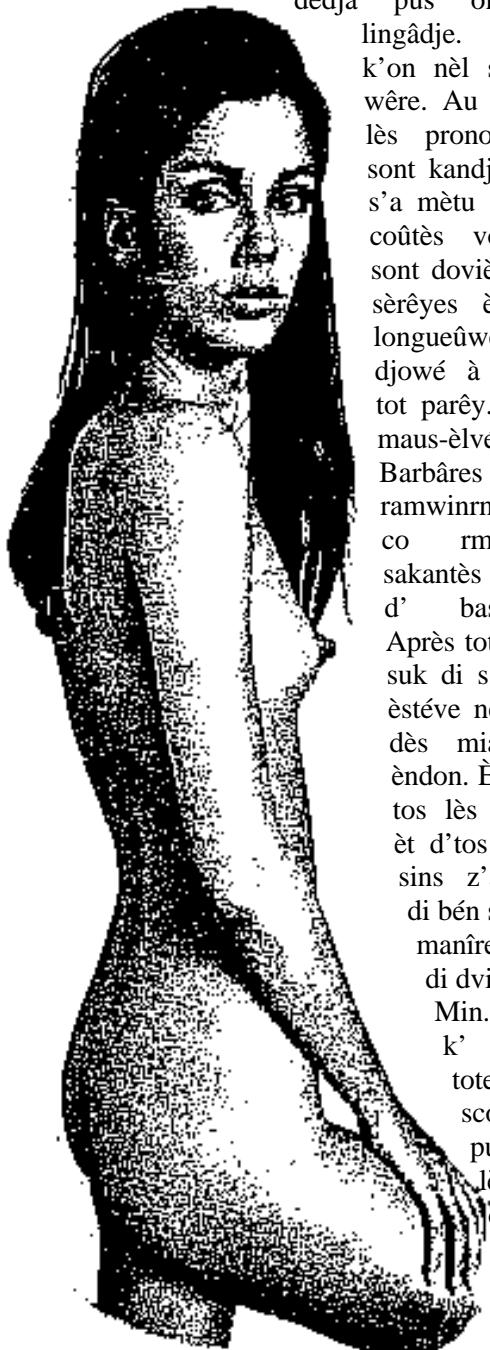
L'walon vént do latin k' èstéve djôzé dins l' Impîre Romin (ki l' Gôle è fiève ène boune paurt) èt ki s' avéve machî avou l' Cèlte k'on z-î causéve divant ki s' arivenuche. Rapwârt ki lès tropes d' ocupacion n' èstîne, come di djasse, nén dès mias èdukés, l' tot n' fiève

dèdjâ pus on classike lingâdje. D' ostant k'on nèl sicrijéve ki wêre. Au fil do tins, lès prononçâdjes si sont kandjîs. Li "ou" s'a métu è "u", lès coûtes voyèles s' sont doviètes odobén sérêyes èt lès pus longueûwes ont djowé à l' avenant tot parêy. Adon, lès maus-èlvés d' Barbâres ki s' ont ramwinrnés î z-ont co rmètu leûs sakantès louchîyes d' bastaurdâdjes. Après tot, min.me li suk di s' tins la n' èstéve nén non pus dès mias rafinés, èndon. Èt i vnîne di tos lès vichnauves èt d'tos lès corons sins z'awè sogne di bén spèpiyî leûs manîres di fé èt di dviser.

Min.me lès cias k' avîne fé totes lès scoles ni purdîne pus lès pwin.nes di bén scrîre l'oficîr lingâdje da

Cèsâr. Lès ôtes, l' tot v'nant, i n' s'rtoûnin.ne nén po on "à peu-près" odobén on bia "cûr" di patakès.

Kan on vwè ki d'nos djoûs i n'faut wêre di tins po nos bërdèlâdjes prinde lès coleûrs d's-ôtès paurlâdjes, on pout comprindre k'è sakants

On saye di continuwer à tot comachî...

sèkes on pout kandjî d'pus d'én còp s' môde di transmète sès tûzâdjes à s' vijin èt d'fê lès bias ouy à s' feûme.

I s'faut s'sovnu ki l' françès k'on pou conèche asteûre n'a stî étou k'on dialèk k'èstéve wêre d' úzance dins lès sicrijâdjes do vî tins. Si on s'veut clincî d'su èt s'î prinde à deûs trwès còps po lès bén comprinde on s' rind râde conte kça n'avéve ki wêre à vîre avou l' parigotâdje d' vosse posse MINS k'on s'î rtrove dês banslêyes d' mos walons d'audjourdu. Li tot èst d'taper nos ouy dissu ! Purdons l' prumî mo ki nos vént : "rayèle".

L'autrayîr on nn'a cauzé dins ène gazète ki prind l' pwin.ne di mète è *italike* lès tites di sès tècses scrit è walon. (*Dins l' astcheyance èwouski lès ljeûs n'si rindrîne nén conte, d' azar ?*) Min.ne k'i s'dimandîne si "rayèle dèl cauve" n'èstéve nén dîre deûs còps parêy (on plèyonasme, da !). È bén k'non.na ! L' "raiere", "raiele", come i sicrijîne do temps èwousk'on prononcéve totes les lètes, c'èstéve li trau (fènièsse) lèyî dans l' meûr, o l' twèt, po lèyî l' djoû (lès "rais" do solia) passer. Pirsoul li savéve co èt s'rapwate à E Wartique : "*li solia mousse au gurnî pa lès rayèles do twèt; è l' iviér on stope lès rayèles èt lès laurmîs; i m'chone mi sovnu ki gn'a one ôte rayèle ki done su l'pignon*". Mins dîre rayèle po "boche d'ègoût" m'parèt s' forpougnî. Mins, mi c'ki dj'è di, in...

Tant k'on z-î èst, po c'ki èst d' AUMAYE, po Pirsoul s' èstéve ène djon.ne vatche ki n'avéve co pont vêlé. Ène djini o djinis. Haust radjoute, li, k'èle a ON an èt ki l' mo vént do latin "animalia" èt kç'a z-a doné l' françès "aumaille". Dîre k' ène djone bauchèle è-stène aumaye, c'èst l' traitî di nén sérieuse. Si on prind lès pwin.nes di rmonter è 1160, l' *almaille* loméve l' pèkêye dès grosses bièsses dèl cinse (tchivaus compris avou). L' *aumel* èstéve ène bièsse à cwanes, l' *armal* on djon.ne boû... (à chûre, ptète à rchurer...)

*

MOTÈT, TOT PASSANT

Dovièz mi l'uch, bèle, très tinde mie
 Dovièz mi l' uch do ptit pachi.
 Si Diè m'aspouye, c'n'est nén folîe
 Dovièz mi l' uch, bèle, très tinde mie.
 - Ralèz vos don, dji m'dèmèfiye,
 Mi ome n'veut nén m'lèyî bètchî
 - Dovièz mi l'uch, bèle, très tinde mie,
 I n'va rén vîre, on s'va bachî.